

■ آموزش به بیمار و خانواده

■ داروهای شایع مصرفی در بیماران قلب و عروق
و توجهات و مراقبت های مربوطه

اسفند ۱۴۰۱

دفتر آموزش پرستاری مرکز قلب تهران

● اطلاعات ضروری در مورد داروهای شایع مصرفی در بیماران قلب و عروق:

انتخاب دارو و میزان مناسب آن جهت درمان و پیشگیری از مشکلات قلبی عروقی بیماران توسط تیم معالج شما صورت می‌گیرد. علاوه بر این، بخش مهمی از درمان بیماران با مشکلات قلبی عروقی، شیوه مناسب مصرف این داروها و آگاهی از عوارض جانبی احتمالی ناشی از داروهاست. آگاهی از این عوارض به منظور مدیریت آن‌ها و اطلاع به تیم درمان در صورت نیاز، از بخش‌های مهم درمان شما محسوب می‌شود.

در این کتابچه، اطلاعات لازم جهت تعداد دفعات تجویز دارو در شبانه روز، زمان مصرف و نحوه مصرف داروها نسبت به غذا آورده شده است. توجه به این نکته ضروری است که در صورتی که زمان مصرف داروها در شبانه روز اهمیت داشته باشد و یا مصرف آن‌ها ارتباطی به قبل یا بعد از غذا میل کردن آن‌ها داشته باشد، در بخش ((زمان مصرف)) می‌توانید به اطلاعات مربوطه دسترسی داشته باشید و در صورتی که تفاوتی در زمان مصرف دارو در شبانه روز وجود نداشته باشد و یا اثربخشی دارو وابسته به غذا نباشد، جهت خلاصه کردن مطالب، به این موارد اشاره نشده است. همچنین عوارض شایع و احتمالی ناشی از داروها جهت آگاهی شما در بخش ((ملاحظات)) هر دارو گنجانده شده است.

● **توجه فرمایید:** مقدار، دوز و دفعات مصرف دارو توسط پزشک معالج و با توجه به بیماری و شرایط بالینی شما تعیین می‌گردد. هرگز مقدار، دور و دفعات مصرف داروی خود را بدون مشورت با پزشک معالج تغییر ندهید.

● ۱. داروهای کاهشده فشار خون :

دسته های دارویی مختلفی در این گروه قرار می‌گیرند که می‌توانند با هدف کاهش فشار خون یا سایر بیماری‌های قلبی عروقی زمینه‌ای افراد تجویز شوند.

۱.۱. داروهای کاپتوپریل، انالاپریل و لیزینوپریل از مهم ترین دسته های

دارویی مورد استفاده در بیماری های قلبی عروقی هستند که در درمان پرفشاری خون، بیماران با نارسایی قلبی، یا بر اساس تشخیص پزشک معالج برای سایر بیماری های زمینه ای فرد استفاده می شود.

● **زمان مصرف:** داروی کاپتوپریل را با معده خالی (یک ساعت قبل از غذا یا دو ساعت بعد از غذا) میل نمایید. داروی لیزینوپریل را یک بار در روز مطابق دستور پزشک معالج و تعداد دفعات داروی کاپتوپریل و انالاپریل براساس شرایط بالینی افراد توسط پزشک معالج تعیین خواهد شد.

● **ملاحظات:** این داروها می توانند منجر به بروز سرفه شوند. رژیم غذایی ثابتی از

نظر مصرف میوه های پر پتاسیم (مانند : موز، توت فرنگی و مرکبات مانند پرتقال، نارنگی و ...) داشته باشید ولی از مصرف حجم زیاد میوه های مذکور خودداری کنید.

۱.۲. داروهای لوزارتان، والزارتان و اپروزارتان از نظر موارد مصرف مانند

گروه قبلی است.

● **زمان مصرف:** تعداد دفعات داروی لوزارتان براساس شرایط بالینی افراد توسط پزشک معالج تعیین خواهد شد. داروی والزارتان را دوبار در روز و داروی اپروزارتان را یک بار در روز مطابق دستور پزشک معالج میل نمایید.

● **ملاحظات:** رژیم غذایی ثابتی از نظر مصرف میوه های پر پتاسیم (مانند موز، توت فرنگی و مرکبات مانند پرتقال، نارنگی و ...) داشته باشید ولی از مصرف حجم زیاد میوه های مذکور خودداری کنید.

● ۱.۳. داروهای ادرار آور: فورزماید (لازیکس)، هیدروکلروتیازید، ایندپامید، متولازون، تریامترن - هیدروکلروتیازید، آمیلوراید - هیدروکلروتیازید، اسپیرینولاکتون و اپلرنون

● **زمان مصرف:** در صورت تجویز این داروها به صورت یک بار در روز مطابق دستور پزشک معالج، دارو را صبح‌ها میل نمائید و در صورت تجویز ۲ بار در روز، صبح و عصر (حداکثر ۶ بعد از ظهر) مصرف کنید. داروی آمیلوراید-هیدروکلروتیازید را حتما بعد از غذا میل کنید. داروهای ایندپامید، متولازون، تریامترن-هیدروکلروتیازید و اپلرنون به صورت یک بار در روز مطابق دستور پزشک معالج مصرف می‌شوند و سایر داروهای این دسته بسته به شرایط بیمار می‌توانند یک یا دو بار در روز تجویز شوند.

● **ملاحظات:** به طور کلی در مصرف این گروه دارویی الکترولیت‌ها (سدیم، پتاسیم و ...) بدن به طور مداوم باید با آزمایش خون توسط پزشک معالج مورد بررسی قرار گیرند و بیمار رژیم غذایی ثابتی از نظر مصرف میوه‌های پر پتاسیم (مانند موز، توت فرنگی و مرکبات) داشته باشد. از مصرف حجم زیاد رژیم غذایی پر پتاسیم همراه اسپیرینولاکتون و اپلرنون خودداری نمایید. در صورت بروز واکنش‌های حساسیتی مانند تظاهرات پوستی مانند خارش، قرمزی و ... به دنبال مصرف این داروها به پزشک معالج خود اطلاع دهید.

● ۱.۴. داروهای وراپامیل، دیلتیازم (فرم معمولی و آهسته رهش)، آملودیپین و نیمودیپین: این داروها برای کنترل پرفشاری خون، علائم و دردهای آنژیینی (درد قفسه سینه) و نامنظمی ضربان قلب استفاده می‌شوند.

● **زمان مصرف:** داروی دیلتیازم (با رهش معمولی) و داروی نیمودیپین با معده خالی (یک ساعت قبل از غذا یا دو ساعت بعد از غذا) مصرف شوند. داروهای آملودیپین و دیلتیازم آهسته رهش را به صورت یک بار در روز مطابق نظر پزشک معالج مصرف کنید. تعداد دفعات مصرف سایر داروهای این دسته بسته به شرایط بیمار توسط پزشک معالج تعیین خواهد شد.

● **ملاحظات:** به طور کلی در مصرف این داروها (به خصوص وراپامیل و دیلتیازم) در مواردی که احساس می‌کنید ضربان قلبتان کند شده است، با پزشک معالجتان مشورت نمایید. در صورت بروز یبوست به دنبال مصرف داروی وراپامیل، میوه‌ها و سبزیجات حاوی فیبر و در صورت نداشتن محدودیت مصرف مایعات، مایعات کافی مصرف نمایید. مصرف آملودیپین و نیمودیپین ممکن است باعث بروز ورم مختصر در اندام‌های تحتانی (پاها) شوند، در صورت تداوم این عارضه و یا شدت بالای آن، به پزشک معالج خویش اطلاع دهید.

● **۱.۵. داروهای پروپرانولول، آتنولول، بیزوپرولول، کارودیلول، متوپرولول تارتارات و متوپرولول سوکسینات:** این گروه از داروها نیز از مهم‌ترین داروهای قلبی‌عروقی مورد استفاده هستند که می‌توانند در کنترل پرفشاری خون، علائم و دردهای آنژیینی (درد قفسه سینه)، نارسایی قلبی و نامنظمی ضربان قلب استفاده شوند.

● **زمان مصرف:** داروی پروپرانولول را با معده خالی (یک ساعت قبل از غذا یا دو ساعت بعد از غذا) میل نمایید. داروهای کارودیلول و متوپرولول تارتارات را بعد از غذا مصرف کنید. داروهای بیزوپرولول و متوپرولول سوکسینات را به صورت یک بار در روز مطابق دستور پزشک معالج مصرف کنید. تعداد دفعات مصرف سایر داروهای این دسته بسته به شرایط بیمار، توسط پزشک معالج تعیین خواهد شد.

● **ملاحظات:** به طور کلی در مصرف این داروها در مواردی که احساس می‌کنید ضربان قلبتان کند شده است، با پزشک معالجتان مشورت نمایید. به هیچ وجه این داروها را بدون نظارت پزشک و به صورت ناگهانی قطع نکنید. در صورت سابقه وجود مشکلات تنفسی و تشدید علائم تنفسی در طول درمان با این داروها به پزشک خویش اطلاع دهید. در صورت تجویز چند بار در روز داروی پروپرانولول و متوپرولول تارتارات، از مصرف این دارو در شب و پیش از خواب خودداری کنید.

● ۱.۶. داروهای گشادکننده عروق مانند هیدرالازین و ماینوکسیدیل:

● **زمان مصرف:** تعداد دفعات مصرف این داروها بسته به شرایط بیمار، توسط پزشک معالج تعیین خواهد شد. هیدرالازین را نسبت به غذا همیشه در یک شرایط ثابت حفظ کنید به عبارت دیگر همواره یا قبل یا بعد از غذا مصرف کنید).

● **ملاحظات:** در صورت بروز واکنش‌های حساسیتی مانند تظاهرات پوستی به دنبال مصرف هیدرالازین به پزشک خویش اطلاع دهید. در صورت افزایش وزن یا ورم در اندام‌ها و همچنین افزایش ضربان قلب به دنبال مصرف ماینوکسیدیل با پزشک معالج خود مشورت کنید.

● ۱.۷. داروهای پرازوسین، ترازوسین و تامسولوسین:

● **زمان مصرف:** داروهای ترازوسین و تامسولوسین به صورت یک نوبت در شبانه روز مطابق دستور پزشک معالج (شبها، ترجیحا پیش از خواب) مصرف شوند. داروی تامسولوسین را بعد از غذا میل نمائید. تعداد دفعات مصرف داروی پرازوسین بسته به شرایط بیمار، توسط پزشک معالج تعیین خواهد شد.

● **ملاحظات:** این داروها ترجیحا شبها و در موارد تجویز چند نوبت در روز پیش از استراحت، میل نمائید. از تغییر موقعیت ناگهانی حین مصرف این داروها بپرهیزید.

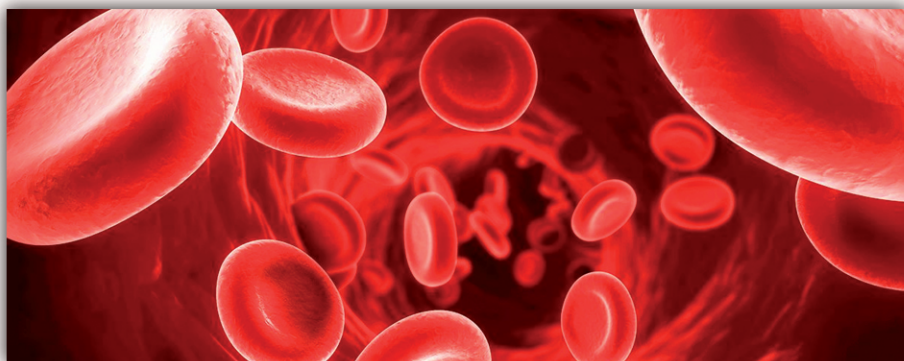
● ۱.۸. سایر داروهای مورد استفاده در کنترل پرفشاری خون: متیل دوپا و کلونیدین

● **زمان مصرف:** تعداد دفعات مصرف این داروها بسته به شرایط بیمار، توسط پزشک معالج تعیین خواهد شد.

● **ملاحظات:** برای پیشگیری از بروز خواب‌آلودگی و گیجی به دنبال مصرف متیل دوپا، در صورت امکان بیشترین دوز دارو را عصرها یا شبها میل نمائید. در طول مصرف کلونیدین از تغییر موقعیت ناگهانی بپرهیزید، همچنین به هیچ وجه این دارو را بدون نظارت پزشک و به صورت ناگهانی قطع نکنید.

● ۲. داروهای رقیق کننده خون :

● **ملاحظات کلی:** در صورت بروز هرگونه شواهد خون‌ریزی به دنبال مصرف این داروها، به پزشک معالج خویش اطلاع دهید. همچنین در طول مصرف این داروها، هیچ داروی دیگری (مانند داروهای ضد درد، مکمل‌ها یا فراروده‌های گیاهی) را بدون مشورت با پزشک معالج خود، مصرف نکنید.

● ۲.۱. آسپیرین

● **زمان مصرف:** آسپیرین ۸۰ و ۸۱ شب‌ها با معده خالی (یک ساعت قبل از غذا یا دو ساعت بعد از غذا) میل نمائید و آسپیرین ۱۰۰ میلی‌گرم را شب‌ها بعد از غذا استفاده کنید. تعداد دفعات مصرف آسپیرین با دوز ۳۲۵ میلی‌گرم بسته به شرایط بیمار، توسط پزشک معالج تعیین خواهد شد، این شکل از دارو را بعد از غذا میل نمائید.

● **ملاحظات:** در صورت بروز واکنش‌های حساسیتی یا دردهای گوارشی به پزشک خود اطلاع دهید.

● ۲.۲. کلوپیدوگرل، تیکاگرلور و پراسوگرل

- **زمان مصرف:** کلوپیدوگرل به صورت یک بار در روز (یا برای مدت کوتاهی طبق نظر پزشک معالجتان به صورت دوبار در روز) استفاده شود. تیکاگرلور مطابق دستور پزشک همواره دوبار در روز و پراسوگرل را یک بار در روز استفاده کنید.
- **ملاحظات:** در صورت بروز واکنش‌های حساسیتی مانند تنگی نفس، خارش و قرمزی پوست به پزشک خود اطلاع دهید. تنگی نفس به دنبال مصرف تیکاگرلور با ادامه درمان بهبود می‌یابد، در صورت عدم بهبودی و یا تشدید علامت با پزشک خود مشورت نمائید.

● ۲.۳. وارفارین

- **زمان مصرف:** این دارو یک بار در روز تجویز می‌شود و تعداد دفعات مصرف این دارو در طول هفته براساس INR شما تعیین خواهد شد.
- **ملاحظات:** باتوجه به اهمیت مقدار (دوز) مصرفی دارو، همیشه دفترچه INR خود را همراه داشته باشید. توضیحات مرتبط با تداخلات احتمالی این دارو در کتابچه جداگانه‌ای به طور کامل توضیح داده شده است.

● ۲.۴. آپیکسابان، ریواروکسابان، دابیگاتران

- **زمان مصرف:** بسته به بیماری زمینه‌ای شما، ریواروکسابان یک یا دوبار در روز مطابق دستور پزشک معالج استفاده می‌شود. در صورت مصرف ریواروکسابان با دوزهای بیشتر از ۱۵ میلی‌گرم دارو را بعد از غذا میل نمائید.

داروهای آپیکسابان و دابیگاتران مطابق دستور پزشک معالج همواره دوبار در روز مصرف می‌شوند.

● **ملاحظات:** در صورت نیاز به شروع هر داروی جدید در طول مصرف این داروها با پزشک معالج خویش مشورت نمایید.

● ۳. داروهای کاهنده چربی خون

● **ملاحظات کلی:** در صورت بروز دردهای عضلانی یا دردهای شکمی به دنبال مصرف داروهای آتورواستاتین، روزاواستاتین، لواستاتین، سیمواستاتین، ازتیمیب، فنوفیبرات و جمفیبروزیل با پزشک معالج خویش مشورت نمایید.

● ۳.۱. آتورواستاتین، روزاواستاتین، لواستاتین و سیمواستاتین

این داروها برای پیشگیری از انسداد رگ های خونی بیمار نیز کاربرد دارند.

● **زمان مصرف:** این داروها همواره به صورت یک بار در روز مطابق دستور پزشک معالج مصرف می‌شوند (بسته به صلاحدید پزشک معالج و در صورت بروز عارضه ممکن است تعداد دفعات مصرف آن محدود به چند روز در هفته شود). داروهای لواستاتین را حتما شب ها بعد از شام میل نمائید. داروی سیمواستاتین را نیز شب ها مصرف کنید.

● ۳.۲. ازتیمیب

● **زمان مصرف:** ازتیمیب را به صورت یک بار در روز مطابق دستور پزشک معالج میل نمائید.

● ۳.۳. فنوفیبرات و جمفیبروزیل

- **زمان مصرف:** فنوفیبرات را به صورت یک بار در روز مطابق دستور پزشک معالج بعد از غذا میل نمائید. جمفیبروزیل را دو بار در روز مطابق دستور پزشک معالج (صبح و شب) با معده خالی مصرف کنید.

● ۳.۴. کلستیرامین

- **زمان مصرف:** این دارو را یک یا دو بار در روز مطابق دستور پزشک معالج همراه غذا میل نمائید.
- **ملاحظات:** این دارو می تواند باعث بروز یبوست، نفخ، تهوع و استفراغ شود. در صورت بروز یبوست، میوه‌ها و سبزیجات حاوی فیبر و در صورت نداشتن محدودیت مصرف مایعات، مایعات کافی مصرف نمایید.

● ۳.۵. نیاسین

- **زمان مصرف:** این دارو را ۱ تا ۳ بار در روز مطابق دستور پزشک معالج بعد از غذا میل نمائید.
- **ملاحظات:** این دارو می تواند باعث بروز گرگرفتگی و خارش شود. در صورت عدم تحمل گرگرفتگی با پزشک معالج خود مشورت نمائید.

● ۳.۶. امگا-۳

- **زمان مصرف:** این دارو را ۳ تا ۴ بار در روز مطابق دستور پزشک معالج بعد از غذا میل نمائید.
- **ملاحظات:** در صورت تغییر در ضربان قلب و یا بروز شواهد خون‌ریزی با پزشک معالج خود مشورت نمائید.

● ۴. داروهای آنتی آنتزین

گروهی از داروها هستند که باعث کاهش درد قفسه سینه می‌شوند:

● ۴.۱. نیترات‌ها: داروهای این دسته عبارتند از قرص نیتروگلیسرین، قرص نیتروگلیسرین زیرزبانی، ایزوسورباید دی نیترات (ساده و آهسته رهش)، ایزوسورباید منونیترات

● **زمان مصرف:** داروهای ایزوسورباید منونیترات و ایزوسورباید دی نیترات آهسته رهش یک بار در روز مطابق دستور پزشک معالج و صبح‌ها مصرف شوند. تعداد دفعات مصرف سایر داروها در شبانه روز بسته به شرایط شما توسط پزشک معالجتان تعیین خواهد شد. بین مصرف داروها حداقل ۸ الی ۱۲ ساعت فاصله بگذارید.

● **ملاحظات:** این داروها در اوایل درمان باعث بروز سردرد می‌شوند که به تدریج و در طول درمان بهبود می‌یابند. در صورت بروز سرگیجه به دنبال مصرف این داروها در صورت نداشتن محدودیت مصرف مایعات، مایعات کافی مصرف نمایید.

● ۴.۲. نیکوراندیل

● **زمان مصرف:** دارو را دوبار در روز مطابق دستور پزشک معالج، صبح و عصر میل نمایید.

● **ملاحظات:** این دارو نیز ممکن است در اوایل درمان باعث بروز سردرد شود که به تدریج و در طول درمان بهبود می‌یابند. در صورت بروز تظاهراتی شبیه زخم و یا قرمز شدن داخل حفره دهان و یا در اندام‌ها به پزشک معالجتان اطلاع دهید.

● ۴.۳. رانولازین

- **زمان مصرف:** دارو را دوبار در روز مطابق دستور پزشک معالج میل نمایید.
- **ملاحظات:** این دارو می‌تواند باعث بروز گیجی، تهوع و یبوست شود. در صورت بروز یبوست، میوه‌ها و سبزیجات حاوی فیبر و در صورت نداشتن محدودیت مصرف مایعات، مایعات کافی مصرف نمایید.

● ۴.۴. ایوابرادین

- **زمان مصرف:** دارو را دوبار در روز مطابق دستور پزشک معالج بعد از غذا میل نمایید.
- **ملاحظات:** در صورت بروز تغییرات بینایی حین مصرف دارو به پزشک معالجتان اطلاع دهید.

● ۵. داروهای مورد استفاده برای کنترل نامنظمی ضربان قلب: دیگوکسین، دیزوپیرامید، کینیدین، مگزلیتین، فلکائینید، پروپافنون، آمیودارون و سوتالول

● ۵.۱. داروی دیگوکسین

- در بیماران با نارسایی قلبی یا کاهش کارکرد قلبی نیز استفاده می‌شود.
- **زمان مصرف:** تعداد دفعات مصرف این داروها بسته به شرایط بیمار، توسط پزشک معالج تعیین خواهد شد. داروی دیگوکسین را در ساعت مشخصی از روز مصرف کنید و در صورت بروز عارضه گوارشی می‌توانید آن را بعد از غذا میل نمایید. داروهای مگزلیتین، پروپافنون و آمیودارون را بعد از غذا میل نمایید.
 - **ملاحظات:** در صورت بروز تغییرات ضربان قلب در حین مصرف این داروها با پزشک خود مشورت کنید.

در صورت بروز تهوع، استفراغ، بی‌اشتهایی، اسهال و اختلالات بینایی در طول مصرف داروی دیگوکسین به پزشک خود اطلاع دهید. همچنین در طول مصرف داروی دیگوکسین رژیم غذایی ثابتی از نظر مصرف میوه‌های پرتاسیم (مانند موز، توت فرنگی و مرکبات مانند پرتقال، نارنگی و ...) داشته باشید و در صورت نداشتن محدودیت مصرف از میوه‌های حاوی پتاسیم بالا مانند موز استفاده کنید. در صورت بروز دردهای شکمی، تغییر رنگ ادرار یا مدفوع، تغییر وزن یا تغییر خلق، تنگی نفس یا سایر مشکلات تنفسی در طول درمان با آمیودارون به پزشک خود اطلاع دهید.

● ۶. ساکوبیتریل/والزارتان

این دارو در بیماران با نارسایی قلبی استفاده می‌شود.

- زمان مصرف: ساکوبیتریل/والزارتان را به صورت دو بار در روز مطابق دستور پزشک معالج مصرف نمایید.
- ملاحظات: رژیم غذایی ثابتی از نظر مصرف میوه‌های پرتاسیم (مانند موز، توت فرنگی و مرکبات مانند پرتقال، نارنگی و ...) داشته باشید و از مصرف حجم زیاد آن‌ها خودداری کنید. در صورت بروز واکنش‌های حساسیتی مانند خارش و قرمزی پوست، تنگی نفس و ... به پزشک معالج خویش اطلاع دهید.

● ۷. داروهای کاهنده فشارخون (بی‌بی)

داروی دیگوکسین در بیماران با نارسایی قلبی یا کاهش کارکرد قلبی نیز استفاده می‌شود.

● ۷.۱. بوستنان و ماسیتنتان

- **زمان مصرف:** بوستنان به صورت دو بار در روز و ماسیتنتان به صورت یک بار در روز مطابق دستور پزشک معالج مصرف می شود.
- **ملاحظات:** در صورت بروز دردهای شکمی، تغییر رنگ ادرار یا مدفوع و زرد شدند چشم ها یا پوست، تنگی نفس یا تورم اندام ها، ضعف یا خستگی و درد مفاصل به پزشک خود اطلاع دهید.

● ۷.۲. سیلدنافیل و تادالافیل

- **زمان مصرف:** تادالافیل به صورت یک بار در روز و سیلدنافیل به صورت سه بار در روز مطابق دستور پزشک معالج برای بیماری فعلی شما تجویز می شود.
- **ملاحظات:** در صورت مصرف فراورده هایی مانند نیتروگلیسرین یا ایزوسورباید دی نترات یا ایزوسورباید منونترات با پزشک خود مشورت نمایید. در صورت بروز اختلالات بینایی، سرگیجه یا وزوز گوش در طول مصرف این داروها به پزشک خود اطلاع دهید.

● ۸. میدودرین

این دارو در بیمارانی که دچار فشارخون پایین هستند، جهت افزایش فشارخون تجویز می‌شود.

● **زمان مصرف:** تعداد دفعات مصرف این دارو بسته به نظر پزشک و شرایط بیمار متغیر است. این دارو را پس از ساعت ۶ عصر مصرف نکنید.

● **ملاحظات:** در صورت بروز سردرد، سرگیجه، اختلالات بینایی یا تغییر ضربان قلب با پزشک معالج خود مشورت نمایید.

